

Cijfers uit de registratie van verloskundigen

peiling 2012

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
VERLOSKUNDIGEN**

Peiling 2012

L. Hingstman
D.T.P. van Hassel
R.J. Kenens

Januari 2013

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl/beroepen-in-de-gezondheidszorg
E-mail: beroepenregistraties@nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina:
<http://www.nivel.nl/brochures>.

INHOUD**pag.**

1. INLEIDING	5
2. PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN	8
- Aantal en groei	8
- Vestiging en vertrek in de eerstelijnsverloskunde	10
- Praktijkvorm nieuw gevestigde verloskundigen	12
- Vertrekredenen	13
- Leeftijd	14
- Praktijkvorm eerstelijnsverloskundigen	15
- Fulltime/parttime	16
- Werkuren, spreekuren, beschikbaarheidsdiensten	16
- Opleidingsplaats	18
- Vervolgopleidingen	19
- Aantal praktijken	20
- Lidmaatschap KNOV	22
- Spreiding en dichtheid	22
3. AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN	29
- Aantal	29
- Werkzaamheden	30
- Zoekgedrag afgestudeerde verloskundigen	34
4. SAMENVATTING	38
5. BEGRIPPEN	39

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, oefentherapeuten, ergotherapeuten en eerstelijns psychologen). Het registratieproject van verloskundigen is in 1983 van start gegaan met de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de toenmalige Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (NOV) en het NIVEL.

Het doel van het registratieproject is informatie te verzamelen over het aantal personen dat in de verloskunde werkzaam is. In het project is een tweetal registraties opgenomen, te weten:

1. de registratie van praktiserende verloskundigen en
2. de registratie van afgestudeerde verloskundigen.

Registratie van praktiserende verloskundigen

Op basis van gegevens uit dit registratiesysteem kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel verloskundigen zijn er in Nederland werkzaam?
- wat is de leeftijdsopbouw van alle praktiserende verloskundigen?
- hoeveel verloskundigen hebben zich gevestigd en hoeveel hebben de praktijk neergelegd?
- op welke wijze vestigt men zich?
- wat is de praktijkvorm waarin verloskundigen werkzaam zijn?
- welk deel van de verloskundigen is klinisch werkzaam?
- hoe is de spreiding en dichtheid van de beroepsgroep over Nederland?

Belangrijke gegevensbronnen waaruit het registratieproject verloskundigen zijn informatie krijgt, zijn de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) en de opleidingen: Verloskunde Academie Amsterdam (VAA), Verloskunde Academie Groningen (VAG) "Catharina Schrader", Academie Verloskunde Maastricht (AVM) en Verloskunde Academie Rotterdam (VAR). Daarnaast worden jaarlijks door het NIVEL, via schriftelijke enquêtes,

gegevens verzameld bij de verloskundige zelf. In 2012 zijn in totaal 2.391 vragenlijsten verstuurd. De respons bedroeg na twee keer een rappel 78%. Vervolgens is aanvullend onderzoek gedaan naar de non-respondenten en is op indirecte wijze (bijvoorbeeld via internet) de benodigde informatie verzameld. Dit betekent dat de dekkinggraad voor een aantal analyses uiteindelijk 98% bedraagt. Dit percentage geldt vrijwel voor alle voorgaande peilingen. Op basis hiervan is het NIVEL in staat om statistische overzichten te publiceren vanaf 1 januari 1970.

Gezien de opzet van het registratiesysteem van werkzame verloskundigen kunnen in het licht van achteraf uitgevoerde correcties en toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet 'bevroren'.

Registratie van afgestudeerde verloskundigen

Sinds 1 januari 1986 beschikt het NIVEL over een registratie van afgestudeerde verloskundigen. Onder deze groep verloskundigen wordt verstaan diegenen die sinds 1986 de opleiding tot verloskundige hebben voltooid en nog niet werkzaam zijn als verloskundige (en daartoe de plannen niet hebben opgegeven) óf alleen als waarnemster gewerkt hebben.

De gegevens worden verkregen via een enquête die jaarlijks op de peildatum (1 januari) onder alle verloskundigen wordt gehouden die de opleiding in het daaraan voorafgaande jaar hebben voltooid of in een vorige peiling te kennen hebben gegeven dat zij (nog) geen (vaste) werkkring hebben gevonden en nog op zoek zijn naar een praktijk. In 2012 zijn 557 vragenlijsten verstuurd. De respons op deze enquête bedraagt 84%.

Met deze gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel verloskundigen hebben jaarlijks de opleiding voltooid?
- hoeveel van hen zijn werkzaam als verloskundige en in welke functie?
- hoeveel verloskundigen zijn op zoek naar een eigen praktijk en hoeveel naar een vast loondienstverband?

- welke voorkeuren hebben praktijkzoekende verloskundigen met betrekking tot de praktijkvorm en de vestigingsplaats?

Opmerking met betrekking tot functie:

Gezien de ontwikkelingen binnen de beroepsgroep zijn in deze brochure expliciet cijfers opgenomen over verloskundigen die in loondienst van een gezondheidscentrum of een vergelijkbare instelling/stichting werken. In de brochures van vóór de peiling van 1 januari 2003 werden zij tezamen met de verloskundigen in een eigen praktijk of maatschap als “zelfstandig gevestigde verloskundigen” aangeduid. In deze brochure is dat alleen het geval indien er een historische vergelijking wordt gemaakt, bijvoorbeeld bij de verdeling van het aantal verloskundigen naar praktijkvorm.

Opmerking met betrekking tot praktijkvorm:

Met ingang van de peiling van 1 januari 2005 is de definitie van de praktijkvorm veranderd; werd de praktijkvorm voorheen bepaald door het aantal zelfstandig gevestigde¹ verloskundigen in een praktijk, in de nieuwe definitie wordt uitgegaan van zowel zelfstandig gevestigde verloskundigen als van verloskundigen die in loondienst zijn van een zelfstandig gevestigde verloskundige (zie ook het onderdeel “Begrippen” pagina 39).

¹) Zelfstandig gevestigd óf in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting.

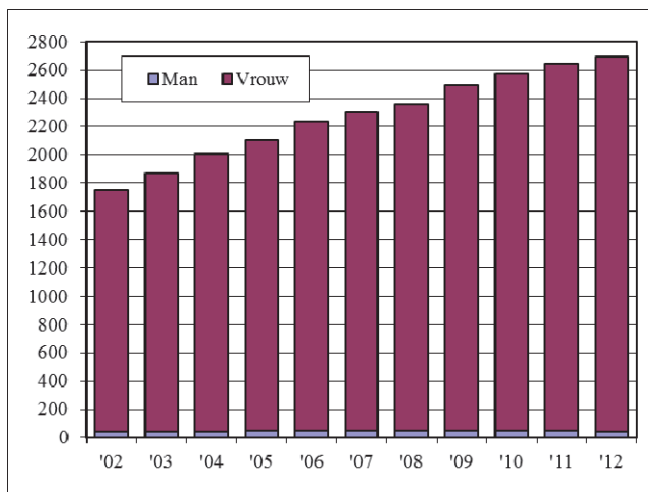
2. PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN

Aantal en groei

Op 1 januari 2012 zijn er in Nederland 2.692 praktiserende verloskundigen. Onder hen bevinden zich 42 mannen (1,6%). Vergeleken met de vorige peiling (2011) is het aantal praktiserende verloskundigen met 50 toegenomen, hetgeen overeenkomt met een groei van 1,9%.

In figuur 1 is het aantal praktiserende verloskundigen naar geslacht in de periode 2002-2012 in beeld gebracht. In die periode is het totaal aantal verloskundigen met 944 toegenomen. Dit komt neer op een groei van 54%.

Figuur 1: Aantal praktiserende verloskundigen naar geslacht, op 1 januari (2002-2012)

Wat de functie van praktiserende verloskundigen betreft, blijkt dat op 1 januari 2012 nog steeds het grootste deel (51,2%) in een eigen praktijk of maatschap werkzaam is (tabel 1). Slechts een klein deel (2,3%) werkt in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting. Bijna 28% van de verloskundigen werkt

in loondienst van een ziekenhuis en 6,2% werkt in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige. De overige verloskundigen (12,7%) zijn werkzaam als waarnemer (freelancer).

Opvallend is dat het aantal verloskundigen met een eigen praktijk sinds 2010 is afgenomen. Bij de overige onderscheiden functies is sprake van een toename of het aantal blijft stabiel.

Tabel 1: Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar functie¹, op 1 januari (2002-2012)

	1 ²		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
2002	1.196	68,4			301	17,2	161	9,2	90	5,1	1.748	100,0
2003	1.161	62,1	65	3,5	353	18,9	142	7,6	150	8,0	1.871	100,0
2004	1.198	59,5	74	3,7	428	21,3	187	9,3	126	6,3	2.013	100,0
2005	1.246	59,2	65	3,1	468	22,2	178	8,5	149	7,1	2.106	100,0
2006	1.316	58,7	63	2,8	508	22,6	171	7,6	185	8,2	2.243	100,0
2007	1.363	59,1	67	2,9	522	22,6	172	7,5	181	7,9	2.305	100,0
2008	1.364	57,8	61	2,6	580	24,6	177	7,5	176	7,5	2.358	100,0
2009	1.372	55,0	68	2,7	609	24,4	171	6,9	273	11,0	2.493	100,0
2010	1.390	54,1	69	2,7	673	26,2	163	6,3	273	10,6	2.568	100,0
2011	1.379	52,2	61	2,3	730	27,6	166	6,3	306	11,6	2.642	100,0
2012	1.377	51,2	62	2,3	745	27,7	167	6,2	341	12,7	2.692	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarnemer

² 2002: inclusief functie 2.

Vestiging en vertrek in de eerstelijnsverloskunde

In 2011 hebben 74 verloskundigen zich in een eigen praktijk of maatschap gevestigd, van wie 6 in loondienst van een gezondheidscentrum of een vergelijkbare instelling/stichting zijn begonnen (tabel 2).

Naast de 74 verloskundigen die zich hebben gevestigd, hebben 75 verloskundigen in 2011 de praktijk neergelegd. Per saldo is in 2011 het aantal verloskundigen werkzaam in een eigen praktijk of maatschap óf in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting, met 1 afgenomen.

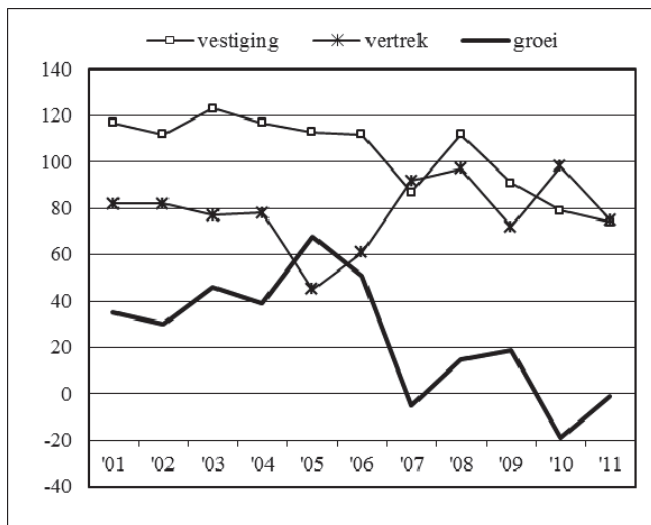
Tabel 2: *Aantal nieuw gevestigde verloskundigen en het aantal verloskundigen dat de eerstelijnspraktijk heeft neergelegd (2001-2011)*¹

	Praktijk begonnen	Praktijk neergelegd	Saldo
2001	117	82	35
2002	112	82	30
2003	123	77	46
2004	117	78	39
2005	113	45	68
2006	112	61	51
2007	87	92	-5
2008	112	97	15
2009	91	72	19
2010	79	98	-19
2011	74	75	-1

¹ Dit betreft zowel verloskundigen met een eigen praktijk/maatschap als verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

In figuur 2 worden de vestiging- en vertrekcijfers over de periode 2001-2011 vergeleken. Daaruit blijkt dat in 2011 het vestigingscijfer verder is afgenomen; het vertrekcijfer is in 2011 afgenomen ten opzichte van een jaar eerder. Beide ontwikkelingen dragen ertoe bij dat er in 2011 minder negatieve groei is dan een jaar eerder.

Figuur 2: Vestigings-, vertrek- en groeicijfers van zelfstandig gevestigde verloskundigen (2001-2011)

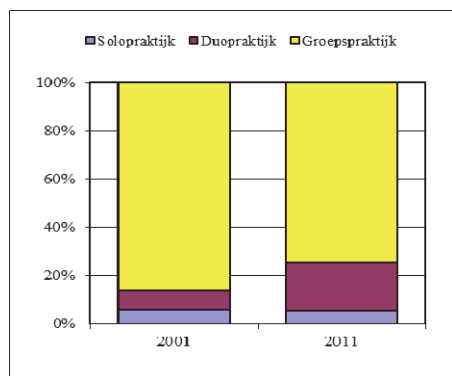
Praktijkvorm nieuw gevestigde verloskundigen

Van de 74 verloskundigen die zich in 2011 zelfstandig hebben gevestigd of in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting zijn gaan werken, is het grootste deel (74%) in een groepspraktijk gaan werken. Circa 20% is in een duopraktijk aan de slag gegaan en 5% in een solopraktijk. Uit figuur 3 kan worden afgeleid dat er in de afgelopen tien jaar geen grote veranderingen zijn geweest in het vestigingspatroon, alhoewel het aandeel verloskundigen dat zich in een duopraktijk heeft gevestigd is toegenomen.

De grootste veranderingen hebben zich vooral voorgedaan in de jaren negentig; bijvoorbeeld in 1990 vestigde 37% zich in een groepspraktijk, 45% in een duopraktijk en 18% in een solopraktijk.

Van de verloskundigen die in 2011 in een groepspraktijk zijn gestart, blijkt 29% zich in een praktijk met drie en 38% zich in een praktijk met vier verloskundigen te hebben gevestigd. De rest (33%) is in een praktijk met vijf of meer verloskundigen begonnen.

Figuur 3: Praktijkvorm waarin verloskundigen¹ zich hebben gevestigd in 2001 en 2011.

¹ Op moment van vestiging.

Vertrekredenen

Uit tabel 3 blijkt dat van de 75 verloskundigen die in 2011 de eerstelijnspraktijk neergelegd hebben, 23% wegens ziekte/overlijden is gestopt, en dat om leeftijdsredenen en gezinsomstandigheden respectievelijk 9% en 3% niet meer als praktiserend verloskundige werkzaam is. Het grootste deel (36%) is in een andere functie binnen de verloskunde gaan werken. Van de 27 die om deze reden zijn gestopt zijn er 13 op 1 januari 2012 klinisch werkzaam, 2 verloskundigen werken in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige en 12 verloskundigen werken als waarneemster.

Tabel 3: *Vertrekredenen van verloskundigen die in 2011 de eerstelijnspraktijk hebben neergelegd*

	abs	%
Ziekte/overlijden	17	22,7
Vertrek buitenland	4	5,3
Gezinsomstandigheden	2	2,7
Leeftijd	7	9,3
Andere functie als verloskundige	27	36,0
Overig	7	9,3
N.v.t./onbekend	11	14,7
Totaal	75	100,0

Leeftijd

De beroepsgroep verloskundigen wordt gekenmerkt door een vrij jonge leeftijdsopbouw. Van de verloskundigen is 63% jonger dan 40 jaar en 8% 55 jaar of ouder (tabel 4). Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt dat vooral waarneemsters en verloskundigen die werkzaam zijn in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige een jonge leeftijdsopbouw kennen. Van hen is respectievelijk 86% en 79% jonger dan 40 jaar. Het aandeel 55-plussers is het hoogst onder verloskundigen die in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting werkzaam zijn (10%).

Tabel 4: *Leeftijdsverdeling van praktiserende verloskundigen naar functie¹, op 1 januari 2012*

	1	2	3	4	5	Totaal	
	%	%	%	%	%	abs	%
<25	3,2	9,7	4,4	10,2	26,7	191	7,1
25-29	15,7	27,4	20,0	40,1	40,5	587	21,8
30-34	21,1	27,4	19,2	21,6	12,0	528	19,6
35-39	17,1	4,8	15,6	7,2	7,3	391	14,5
40-44	12,2	12,9	10,9	8,4	3,8	284	10,5
45-49	12,2	6,5	11,5	1,8	5,9	281	10,4
50-54	9,4	1,6	8,3	5,4	1,8	208	7,7
55-59	6,0	4,8	7,0	3,0	1,2	146	5,4
60-64	2,8	4,8	2,1	1,8	0,6	62	2,3
>65	0,2	0,0	0,0	0,0	0,3	4	0,1
Onbekend	0,1	0,0	0,9	0,6	0,0	10	0,4
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2.692	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

Praktijkvorm eerstelijnsverloskundigen

Verreweg het grootste deel (81%) van de verloskundigen is werkzaam in een groepspraktijk. Circa 5% werkt solo en 14% werkt in een duopraktijk.

Van de 1.298 verloskundigen die in een groepspraktijk werken, is 30% werkzaam in een praktijk met drie verloskundigen. Circa 31% werkt in een praktijk met vier verloskundigen en zo'n 39% is werkzaam in een praktijk met vijf of meer verloskundigen.

Tabel 5: Verdeling van het aantal eerstelijnsverloskundigen naar praktijkvorm, op 1 januari (1980-2012)

	Solo-praktijk		Duo-praktijk		Groeps-praktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	391	67,6	136	23,5	51	8,8	578	100,0
1985	322	46,8	269	39,1	97	14,1	688	100,0
1990	235	27,6	326	38,3	291	34,2	852	100,0
1995	134	13,0	320	31,0	577	56,0	1.031	100,0
2000	89	7,3	242	19,8	894	73,0	1.225	100,0
2001	84	6,5	224	17,2	991	76,3	1.299	100,0
2002	72	5,3	203	14,9	1.088	79,8	1.363	100,0
2003	80	5,9	201	14,7	1.084	79,4	1.365	100,0
2004	71	4,9	173	11,8	1.216	83,3	1.460	100,0
2005	59	4,0	175	11,8	1.255	84,3	1.489	100,0
2006	67	4,3	173	11,1	1.313	84,5	1.553	100,0
2007	73	4,5	178	11,1	1.355	84,4	1.606	100,0
2008	79	4,9	197	12,3	1.331	82,8	1.607	100,0
2009	82	5,1	216	13,4	1.317	81,5	1.615	100,0
2010	80	4,9	221	13,6	1.324	81,5	1.625	100,0
2011	86	5,4	241	15,0	1.279	79,6	1.606	100,0
2012	84	5,2	225	14,0	1.298	80,8	1.607	100,0

Fulltime/parttime

Op 1 januari 2012 werkt 54% van de verloskundigen in deeltijd (tabel 6). Het zijn vooral de verloskundigen in loondienst die een parttime baan hebben. Zo blijkt 74% van de verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/ stichting en 78% van de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis parttime te werken. Van de verloskundigen met een eigen praktijk werkt 40% in deeltijd.

Tabel 6: Relatieve verdeling van de omvang van de gemiddelde werkweek (FTE) van verloskundigen¹ naar functie², op 1 januari 2012

Omvang werk- week in fte	1		2		3		4		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
< 0,20	5	0,5	0	0,0	11	2,0	0	0,0	16	0,9
0,20 - 0,40	26	2,5	0	0,0	6	1,1	11	9,6	43	2,5
0,40 - 0,60	56	5,4	2	4,8	71	13,0	8	7,0	137	7,9
0,60 - 0,80	158	15,3	10	23,8	215	39,4	35	30,4	418	24,1
0,80 - 1	165	15,9	19	45,2	121	22,2	20	17,4	325	18,7
1 (fulltime)	625	60,4	11	26,2	122	22,3	41	35,7	799	46,0
Totaal	1.035	100,0	42	100,0	546	100,0	115	100,0	1.738	100,0
Gemiddeld	0,87fte		0,82fte		0,75fte		0,76fte		0,82fte	

¹ Voor zover bekend.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

Werkuren, spreekuren en beschikbaarheidsdiensten

De verloskundigen werken gemiddeld 27,8 uur per week (exclusief beschikbaarheidsdiensten). De zelfstandig gevestigden werken gemiddeld 30 uur, de verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum 24,8 uur, de verloskundigen in een ziekenhuis 25,0 uur en de verloskundigen in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige 21,4 uur.

Uit tabel 7 blijkt dat de zelfstandig gevestigde verloskundigen gemiddeld 9,8 uur per week besteden aan

spreekuren. Dit gemiddelde ligt voor de fulltimers wat hoger (10,8 uur) dan voor de parttimers (8,4 uur). Bij de qua omvang kleine groep verloskundigen in dienst van een gezondheidscentrum of stichting ligt het gemiddelde voor de parttimers wat lager (9,7 uur). De verloskundigen in loondienst van het ziekenhuis scoren het laagst. Ruim 31% van deze groep geeft dan ook te kennen dat men geen spreekuur heeft.

Voor wat betreft de beschikbaarheidsdiensten geldt dat de zelfstandig gevestigden gemiddeld per week 51,6 uur beschikbaar zijn. Daarbij geldt dat de fulltimers een hoger gemiddelde hebben (56,0 uur) dan de parttimers (45,8 uur). Ook voor de beschikbaarheidsdiensten geldt dat de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis het laagst scoren: gemiddeld 8,5 uur voor de fulltimers en 5,2 uur voor de parttimers. Overigens moet hierbij worden aangetekend dat slechts 26% van de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis betrokken is bij beschikbaarheidsdiensten.

Tabel 7: Gemiddeld aantal uren per week spreekuur en beschikbaarheidsdiensten van verloskundigen¹ naar functie², op 1 januari 2012

Functie ¹	gemiddeld aantal uren per week <i>spreekuur</i>			gemiddeld aantal uren per week <i>beschikbaarheidsdiensten</i>		
	fulltime	parttime	totaal	fulltime	parttime	totaal
1	10,8	8,4	9,8	56,0	45,8	51,6
2	11,4	9,4	9,7	52,7	40,9	43,5
3	6,4	4,2	4,7	8,5	5,2	5,9
4	9,8	8,1	8,7	49,7	38,4	42,1
totaal	10,1	6,6	8,2	48,8	28,3	37,5

¹ Voor zover bekend.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

Opleidingsplaats

Van de praktiserende verloskundigen die de opleiding hebben gevolgd in Rotterdam of Maastricht is relatief gezien een groter deel in eigen praktijk of maatschap werkzaam dan de verloskundigen die de opleiding elders hebben voltooid. Van alle op 1 januari 2012 praktiserende verloskundigen is 20% in het buitenland opgeleid. Tien jaar geleden bedroeg dit 16%. Van de in het buitenland opgeleide verloskundigen is 38% werkzaam in eigen praktijk/maatschap en 50% is klinisch werkzaam.

Tabel 8: *Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar functie¹ en plaats van opleiding, op 1 januari 2012³*

	1		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	311	48,2	26	4,0	166	25,7	39	6,0	103	16,0	645	100,0
Rotterdam	399	62,7	11	1,7	112	17,6	38	6,0	76	11,9	636	100,0
Maastricht	406	59,3	2	0,3	148	21,6	43	6,3	86	12,6	685	100,0
Groningen	51	29,5	11	6,4	44	25,4	21	12,1	46	26,6	173	100,0
Buitenland ²	208	37,7	12	2,2	275	49,9	26	4,7	30	5,4	551	100,0
Totaal	1375	51,1	62	2,3	745	27,7	167	6,2	341	12,7	2.690	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

² Gelijkstelling.

³ Twee onbekend

Vervolgopleidingen

Aan alle geënquêteerde verloskundigen is de vraag voorgelegd of men een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd of dat men daarmee bezig is, en zo nee of men daartoe plannen heeft.

Uit tabel 9 kan worden afgeleid dat 30% van de 1.753 verloskundigen die deze vraag hebben beantwoord een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft afgerond. Bijna 7% zegt daar mee bezig te zijn en 15% heeft plannen in die richting. Het zijn vooral de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis die een vervolgopleiding hebben gevolgd, daarmee bezig zijn of daartoe plannen hebben.

Tabel 9: Relatieve verdeling van het aantal verloskundigen dat een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd, daarmee bezig is of daartoe al dan niet plannen heeft, naar type functie op 1 januari 2012¹

	1	2	3	4	Totaal	
					abs	%
Zelfstandig gevestigd	59%	11%	26%	4%	1.025	100%
Loondienst gezondheidscentrum	56%	14%	21%	9%	43	100%
Loondienst ziekenhuis	26%	22%	41%	11%	513	100%
Loondienst zelfstandige	56%	16%	19%	9%	105	100%
Waarneemster	48%	15%	30%	7%	67	100%
Totaal	48%	15%	30%	7%	1.753	100%

¹Toelichting:

1 = geen vervolgopleiding gevolgd en ook geen plannen

2 = geen vervolgopleiding gevolgd maar wel plannen

3 = wel vervolgopleiding gevolgd

4 = bezig met vervolgopleiding

Van de groep die heeft aangegeven een vervolgopleiding te hebben gevolgd zegt 8% de Master of Science Verloskunde op het AMC te hebben gedaan, 21% de opleiding tot klinisch verloskundige (UMC), 7% de Masteropleiding PA/Klinisch verloskundige (HR&O) en 2% de opleiding tot klinisch verloskundige (AVM). Het grootste deel (62%) van de groep die zegt een vervolgopleiding te hebben gevolgd, zegt een ander type vervolgopleiding te hebben gevolgd (tabel 10). Van de groep die plannen heeft om een vervolgopleiding te gaan volgen wil 12% de Master of Science Verloskunde op het AMC gaan volgen, 24% de opleiding tot klinische verloskunde (UMC), 14% de Masteropleiding PA/Klinisch verloskundige (HR&O) en 3% de opleiding tot klinisch verloskundige in Maastricht.

Tabel 10: Relatieve verdeling van het aantal verloskundigen dat een vervolgopleiding heeft gevolgd, dan wel daarmee bezig is, dan wel plannen daartoe heeft, naar type opleiding, op 1 januari 2012

	AMC	HR&O	UMC	AVM	Anders	Totaal
Plannen voor opleiding	12%	14%	24%	3%	47%	100%
Opleiding gevolgd	8%	7%	21%	2%	62%	100%
Bezig met opleiding	6%	21%	17%	0%	56%	100%

Aantal praktijken

Nederland telt op 1 januari 2012 in totaal 511 verloskundigenpraktijken (tabel 11). Het aantal praktijken is in de periode 2002-2012 met bijna 14% toegenomen. In 2012 is meer dan 61% van de praktijken een groepspraktijk. Overigens zien we dat na een sterke groei in de periode 1990-2005, het aandeel groepspraktijken in de afgelopen jaren iets terugloopt. Het percentage solopraktijken is in de afgelopen jaren redelijk stabiel en schommelt rond de 16%.

Tabel 11: Verdeling van het aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm, op 1 januari (1980-2012)

	Solo- praktijk		Duo- praktijk		Groeps- praktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	391	82,3	68	14,3	16	3,4	475	100,0
1985	322	65,7	137	28,0	31	6,3	490	100,0
1990	236	48,1	165	33,6	90	18,3	491	100,0
1995	140	29,7	164	34,7	168	35,6	472	100,0
2000	90	19,8	126	27,7	239	52,5	455	100,0
2001	85	18,6	115	25,2	257	56,2	457	100,0
2002	75	16,7	103	22,9	271	60,4	449	100,0
2003	83	18,5	101	22,5	264	58,9	448	100,0
2004	73	16,2	87	19,2	292	64,6	452	100,0
2005	61	13,5	88	19,5	302	67,0	451	100,0
2006	67	14,4	87	18,7	312	67,0	466	100,0
2007	73	15,0	90	18,4	325	66,6	488	100,0
2008	79	15,9	99	19,9	319	64,2	497	100,0
2009	82	16,2	108	21,3	317	62,5	507	100,0
2010	80	15,7	113	22,1	318	62,2	511	100,0
2011	86	16,5	122	23,5	312	60,0	520	100,0
2012	84	16,4	114	22,3	313	61,3	511	100,0

Lidmaatschap KNOV

Uit tabel 12 blijkt dat ruim 85% van alle praktiserende verloskundigen lid is van de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV). In totaal gaat het om 2.301 verloskundigen. Vooral onder de verloskundigen in een eigen praktijk/maatschap bevinden zich relatief veel KNOV-leden: 98% van hen is lid. Onder klinisch werkzame verloskundigen bevinden zich relatief het minste aantal leden: 54% heeft een KNOV-lidmaatschap.

Tabel 12: Verdeling van het aantal verloskundigen naar functie¹ en KNOV-lidmaatschap, op 1 januari 2012

Functie	Lid		Geen lid		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1	1.352	98,2	25	1,8	1.377	100,0
2	61	98,4	1	1,6	62	100,0
3	405	54,4	340	45,6	745	100,0
4	151	90,4	16	9,6	167	100,0
5	332	97,4	9	2,6	341	100,0
Totaal	2.301	85,5	391	14,5	2.692	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

Spreiding en dichtheid

Het aandeel verloskundigen met een eigen praktijk of maatschap is het grootst in Limburg (65%) en Zuid-Holland (66%). In de provincies Zeeland en Drenthe treffen we relatief de meeste klinisch werkzamen aan; respectievelijk 48% en 39%. Tot slot blijkt het aandeel verloskundigen dat in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting werkzaam is, in Flevoland (34%) en Groningen (22%) het hoogst te zijn. In 6 provincies komt deze functie niet voor (tabel 13).

Tabel 13: Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar provincie¹ en functie², op 1 januari 2012.

	1	2	3	4	Totaal	
	%	%	%	%	abs	%
Groningen	47,1	22,1	27,9	2,9	68	100,0
Friesland	52,7	0,0	37,6	9,7	93	100,0
Drenthe	59,1	0,0	39,4	1,5	66	100,0
Overijssel	60,4	0,0	29,6	10,1	159	100,0
Flevoland	35,9	34,4	21,9	7,8	64	100,0
Gelderland	59,5	1,0	28,6	11,0	301	100,0
Utrecht	57,6	3,0	33,5	5,9	203	100,0
N-Holland	54,4	2,0	33,9	9,7	401	100,0
Z-Holland	65,9	2,0	27,7	4,4	455	100,0
Zeeland	42,9	0,0	47,6	9,5	42	100,0
N-Brabant	59,8	0,0	35,0	5,1	371	100,0
Limburg	65,2	0,0	30,3	4,5	132	100,0

¹ Exclusief waarnemers en indien een verloskundige in meer dan één provincie werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

Eerstelijnsverloskundigen naar praktijkvorm en provincie
 In Zeeland, Limburg en Friesland is het aandeel solowerkende verloskundigen het hoogst. Deze provincies scoren ook hoog op het aandeel verloskundigen in een duopraktijk. In de provincies Overijssel en Utrecht werkt 90% of meer in een groepspraktijk (tabel 14).

Tabel 14: Relatieve verdeling van het aantal eerstelijnsverloskundigen¹ naar provincie en praktijkvorm, op 1 januari 2012

	solo- praktijk	duo- praktijk	groeps- praktijk	Totaal	
	%	%	%	abs	%
Groningen	6,1	20,4	73,5	49	100,0
Friesland	8,6	25,9	65,5	58	100,0
Drenthe	2,5	30,0	67,5	40	100,0
Overijssel	3,6	5,4	91,1	112	100,0
Flevoland	2,0	16,0	82,0	50	100,0
Gelderland	5,6	9,3	85,2	216	100,0
Utrecht	1,5	3,0	95,6	135	100,0
N-Holland	5,3	15,1	79,6	265	100,0
Z-Holland	6,4	11,0	82,6	328	100,0
Zeeland	14,3	28,6	57,1	21	100,0
N-Brabant	4,1	14,1	81,7	241	100,0
Limburg	8,7	37,0	54,3	92	100,0
Nederland	5,2	14,0	80,8	1.607	100,0

¹ Exclusief waarneemsters en indien een verloskundige in meer dan één provincie werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee.

Verloskundigendichtheid

Op 1 januari 2012 telt Nederland 1.586 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15 t/m 39 jaar) per eerstelijnsverloskundige (tabel 15). Tien jaar geleden lag dat aantal met 2.355 fors hoger.

Maken we onderscheid naar provincie, dan blijkt dat de verloskundigendichtheid in de provincies Flevoland (1.305) en Gelderland (1.361) het hoogst is. Zeeland heeft met 2.383 vrouwen in de vruchtbare leeftijd per eerstelijnsverloskundige veruit de laagste verloskundigendichtheid. In Zeeland zijn echter relatief veel verloskun-

digen klinisch werkzaam. Ook in Groningen is de dichtheid relatief laag (1.941).

Tabel 15: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal eerstelijnsverloskundigen per provincie¹, op 1 januari 2012

	Aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd	Aantal eerstelijns verloskundigen	Verloskundigen-dichtheid
Groningen	95104	49	1.941
Friesland	89866	58	1.549
Drenthe	62520	40	1.563
Overijssel	169162	112	1.510
Flevoland	65266	50	1.305
Gelderland	293887	216	1.361
Utrecht	207187	135	1.535
Noord-Holland	437309	265	1.650
Zuid-Holland	568080	328	1.732
Zeeland	50034	21	2.383
Noord-Brabant	358760	241	1.489
Limburg	151579	92	1.648
Nederland (totaal)	2.548.754	1.607	1.586

¹ Per provincie wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarnemers) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één regio werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee. Hierdoor kan het aantal dat genoemd wordt achter Nederland afwijken van het aantal dat in tabel 1 wordt genoemd.

Bron: CBS (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd), NIVEL.

Binnen niet-stedelijke gemeenten is het door de geringe bevolkingsdichtheid en de oudere leeftijdsopbouw van de bevolking, voor een verloskundige moeilijk een rendabele praktijk op te bouwen. Dit zien we dan ook terug aan de lagere verloskundigendichtheid in de niet-stedelijke gemeenten: 2.110 vrouwen in de vruchtbare leeftijd per eerstelijnsverloskundige (tabel 16). Overigens moet worden geconstateerd dat in de afgelopen vijf jaar in deze niet-stedelijke regio's de verloskundigendichtheid veel sterker is gestegen dan in alle overige gebieden in Nederland. Naast de niet-stedelijke gemeenten worden ook de zeer sterk stedelijke gemeenten gekenmerkt door een lage verloskundigendichtheid (1.935). De hoogste dichtheid komt voor in de matig stedelijke gemeenten. Daar is de verhouding één verloskundige per 1.320 vrouwen in de leeftijd van 15-39 jaar.

Tabel 16: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal eerstelijnsverloskundigen¹ naar stedelijkheid², op 1 januari 2012

Stedelijkheid van de gemeente	Aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	Aantal eerstelijns verloskundigen	Verloskundigendichtheid
Zeer sterk stedelijk	644.206	333	1.935
Sterk stedelijk	740.219	473	1.565
Matig stedelijk	473.894	359	1.320
Weinig stedelijk	462.579	337	1.373
Niet-stedelijk	227.856	108	2.110

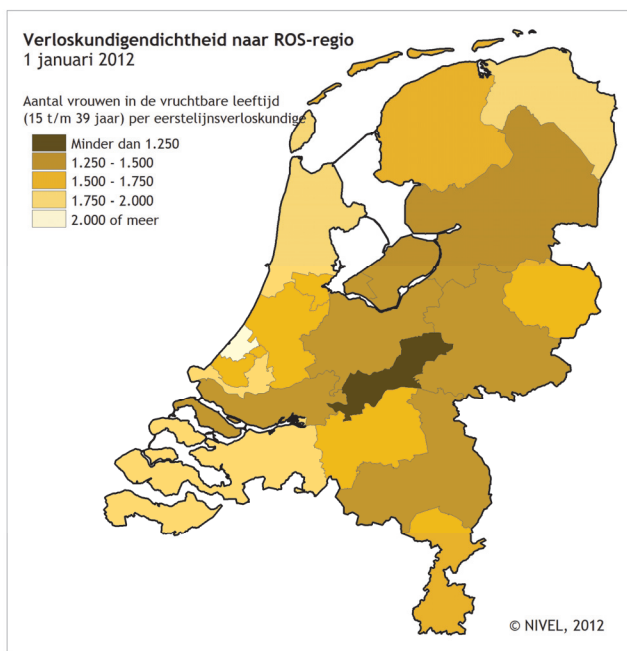
¹ Per type stedelijkheid wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarneemsters) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één gemeente werkt en deze gemeenten hebben een verschillende stedelijkheidsgraad, dan telt de verloskundige voor alle betreffende typen mee.

² Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen'.
Bron: CBS (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd), NIVEL.

Figuur 4 illustreert de variatie in verloskundigendichtheid in Nederland, per ROS-regio (regio's in het kader van de regionale ondersteuningsstructuur). Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen rekening gehouden is met het werkgebied van de verloskundige. Uitgangspunt is het praktijkadres van de verloskundige.

Uit de figuur kan worden afgeleid dat de laagste dichtheden in Den Haag, Rotterdam, Noord-Holland en Groningen voorkomen.

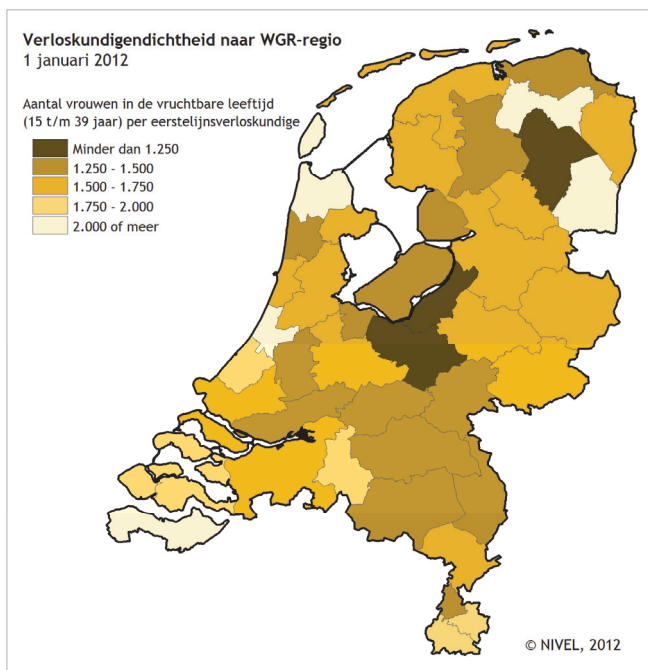
Figuur 4: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar per eerstelijnsverloskundige) naar ROS-regio¹, op 1 januari 2012

¹ Regio's in het kader van de regionale ondersteuningsstructuur.

In figuur 5 is tevens de dichtheid per WGR-regio in kaart gebracht. Uit de figuur kan worden afgeleid dat de hoogste dichtheden in Gooi en Vechtstreek, Eem en Vallei, Noordwest-Veluwe en grote delen van Drenthe voorkomen.

Figuur 5: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar per eerstelijnsverloskundige) naar WGR-regio¹, op 1 januari 2012

¹ Regio's in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

3. AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

Aantal

In 2011 hebben 141 verloskundigen de Nederlandse opleiding voltooid. Daarnaast hebben 10 verloskundigen een gelijkstelling gekregen (tabel 17).

Tabel 17: Verdeling van de afgestudeerden naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding (2001-2011)

Plaats van opleiding	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11
Amsterdam	35	32	35	37	46	51	54	38	47	46	38
Rotterdam	33	27	35	43	49	43	34	27	37	31	26
Maastricht	40	40	28	37	41	44	44	38	35	21	51
Groningen					31	27	20	32	27	33	26
<i>Sub-totaal</i>	<i>108</i>	<i>99</i>	<i>98</i>	<i>117</i>	<i>167</i>	<i>165</i>	<i>152</i>	<i>135</i>	<i>146</i>	<i>131</i>	<i>141</i>
Buitenland ¹	41	54	42	52	51	34	44	23	12	13	10
Totaal	149	153	140	169	218	199	196	158	158	144	151

¹ Gelijkstelling.

Werkzaamheden

Sinds 1987 zijn 3.239 verloskundigen afgestudeerd of hebben een gelijkstelling gekregen. Van hen is circa 73% op 1 januari 2012 als praktiserend verloskundige werkzaam (tabel 18). Circa 37% is werkzaam in een eigen praktijk of maatschap, 20% is klinisch werkzaam, 5% werkt in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige en 10% heeft een functie als waarnemster. Tot slot heeft bijna 2% een dienstverband bij een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting.

Tabel 18: Absolute en relatieve verdeling van de sinds 1987 afgestudeerde verloskundigen naar functie, op 1 januari 2012

	abs	%
-Eigen praktijk/maatschap	1.183	36,5
-In loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting	59	1,8
-Klinisch werkzaam	645	19,9
-In loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige	159	4,9
-Waarnemster	331	10,2
-Nog niet/niet meer werkzaam	862	26,6
Totaal	3.239	100,0

Van de verloskundigen die in 2011 zijn afgestudeerd of een gelijkstelling hebben gekregen, is 84% op 1 januari 2012 als praktiserend verloskundige werkzaam (tabel 19). Zo'n 6% werkt in een eigen praktijk of maatschap en 10% is klinisch werkzaam. Uit de tabel valt verder op te maken dat 8% in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige werkt en 60% waarneemster is. Rond de 16% is niet werkzaam.

Tabel 19: Relatieve verdeling van werkzaamheden¹ van afgestudeerde verloskundigen (of gelijkstelling) vanaf 1987, op 1 januari 2012 naar jaar van voltooiing van de opleiding

	0		1		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1987	33	50,8	25	38,5	0	0,0	6	9,2	0	0,0	1	1,5	65	100,0
1988	41	57,7	19	26,8	0	0,0	9	12,7	0	0,0	2	2,8	71	100,0
1989	37	48,7	22	28,9	1	1,3	15	19,7	0	0,0	1	1,3	76	100,0
1990	46	48,9	36	38,3	0	0,0	10	10,6	1	1,1	1	1,1	94	100,0
1991	40	49,4	29	35,8	0	0,0	10	12,3	0	0,0	2	2,5	81	100,0
1992	37	44,6	27	32,5	1	1,2	13	15,7	2	2,4	3	3,6	83	100,0
1993	35	37,6	33	35,5	2	2,2	21	22,6	0	0,0	2	2,2	93	100,0
1994	32	33,3	43	44,8	1	1,0	17	17,7	1	1,0	2	2,1	96	100,0
1995	44	34,4	59	46,1	2	1,6	20	15,6	2	1,6	1	0,8	128	100,0
1996	18	50,0	12	33,3	1	2,8	5	13,9	0	0,0	0	0,0	36	100,0
1997	32	31,4	42	41,2	0	0,0	21	20,6	2	2,0	5	4,9	102	100,0
1998	30	23,8	63	50,0	2	1,6	27	21,4	1	0,8	3	2,4	126	100,0
1999	41	31,5	61	46,9	1	0,8	21	16,2	6	4,6	0	0,0	130	100,0

¹ Toelichting werkzaamheden:

0 = nog niet/niet meer werkzaam.

1 = eigen praktijk/maatschap.

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting.

3 = klinisch werkzaam.

4 = in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige.

5 = waarnemster.

Vervolg tabel 19

	0		1		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
2000	41	27,7	68	45,9	4	2,7	24	16,2	5	3,4	6	4,1	148	100,0
2001	45	30,0	74	49,3	2	1,3	19	12,7	6	4,0	4	2,7	150	100,0
2002	48	31,4	60	39,2	2	1,3	38	24,8	2	1,3	3	2,0	153	100,0
2003	24	17,1	67	47,9	1	0,7	38	27,1	7	5,0	3	2,1	140	100,0
2004	35	20,6	77	45,3	4	2,4	40	23,5	10	5,9	4	2,4	170	100,0
2005	42	19,2	88	40,2	3	1,4	51	23,3	23	10,5	12	5,5	219	100,0
2006	32	15,8	83	41,1	8	4,0	42	20,8	22	10,9	15	7,4	202	100,0
2007	38	18,4	66	32,0	6	2,9	53	25,7	16	7,8	27	13,1	206	100,0
2008	26	14,5	53	29,6	6	3,4	57	31,8	12	6,7	25	14,0	179	100,0
2009	26	14,6	41	23,0	7	3,9	36	20,2	16	9,0	52	29,2	178	100,0
2010	15	9,3	26	16,0	5	3,1	37	22,8	13	8,0	66	40,7	162	100,0
2011	24	15,9	9	6,0	0	0,0	15	9,9	12	7,9	91	60,3	151	100,0
totaal	862	26,6	1.183	36,5	59	1,8	645	19,9	159	4,9	331	10,2	3.239	100,0

¹ Toelichting werkzaamheden:

0 = nog niet/niet meer werkzaam.

1 = eigen praktijk/maatschap.

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting.

3 = klinisch werkzaam.

4 = in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige.

5 = waarnemster.

Zoekgedrag afgestudeerde verloskundigen

In dit deel van de brochure is informatie opgenomen over de arbeidsmarktsituatie van (sinds 1988) afgestudeerde verloskundigen die na hun opleiding nog niet als praktiserend verloskundige werkzaam zijn geweest (en daartoe de plannen niet hebben opgegeven) of alleen als waarneemster gewerkt hebben.

Aantal op zoek

Op 1 januari 2012 zijn er in totaal 341 verloskundigen die na hun opleiding niet als praktiserend verloskundige werkzaam zijn geweest of alleen als waarneemster gewerkt hebben (tabel 20). Circa 26% van hen is op zoek naar een (andere) functie binnen de verloskunde of heeft plannen daartoe.

Tabel 20: Zoeksituatie afgestudeerde verloskundigen, op 1 januari 2012

	Op zoek		Niet op zoek ¹		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Waarneemster	83	31,1	184	68,9	267	100,0
Loondienst zelfstand	1	4,3	22	95,7	23	100,0
Niet-praktiserend ²	5	9,8	46	90,2	51	100,0
Totaal	89	26,1	252	73,9	341	100,0

¹ Incl. 'onbekend'.

² Zowel aspirant verloskundigen, als verloskundigen met een andere functie binnen de verloskunde (bijv. beleid, echografist).

Van de 89 verloskundigen die op de peildatum op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of daartoe plannen hebben, is de meerderheid (93%) op 1 januari 2012 als waarneemster werkzaam en heeft 6% op dat moment geen baan als praktiserend verloskundige.

Gewenste functie

Van de afgestudeerde verloskundigen die op 1 januari 2012 op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of daartoe plannen hebben, is 64% op zoek naar een eigen praktijk of maatschap. Zo'n 15% ambieert een

loondienstverband bij een ziekenhuis en 10% wil als waarneemster (blijven) werken (tabel 21).

Tabel 21: Gewenste functie van afgestudeerde verloskundigen die op 1 januari 2012 op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben

	Niet- praktiserend		Waar- neemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Gewenste functie:						
-Eigen praktijk/ maatschap	0	0,0	56	67,5	56	63,6
-Loondienst gzc, of vergelijkbare instelling	0	0,0	3	3,6	3	3,4
-Klinisch werkzaam	2	40,0	11	13,3	13	14,8
-Loondienst zelfst. gevest. verloskundige	1	20,0	2	2,4	3	3,4
-Waarneemster	1	20,0	8	9,6	9	10,2
-Geen voorkeur	0	0,0	3	3,6	3	3,4
-Onbekend	1	20,0	0	0,0	1	1,1
Totaal	5	100,0	83	100,0	88	100,0

Gewenste praktijkvorm

Van de 56 verloskundigen die op de peildatum naar een zelfstandige vestiging op zoek zijn of plannen daartoe hebben, heeft het grootste deel (73%) een voorkeur voor een groepspraktijk. Rond de 16% is op zoek naar een duopraktijk.

Fulltime of parttime

Van alle verloskundigen die op de peildatum op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben, is 68% op zoek naar een fulltime baan. Circa 27% wil een parttime baan en 5% heeft geen voorkeur of de vraag niet ingevuld.

Gewenste vestigingslocatie

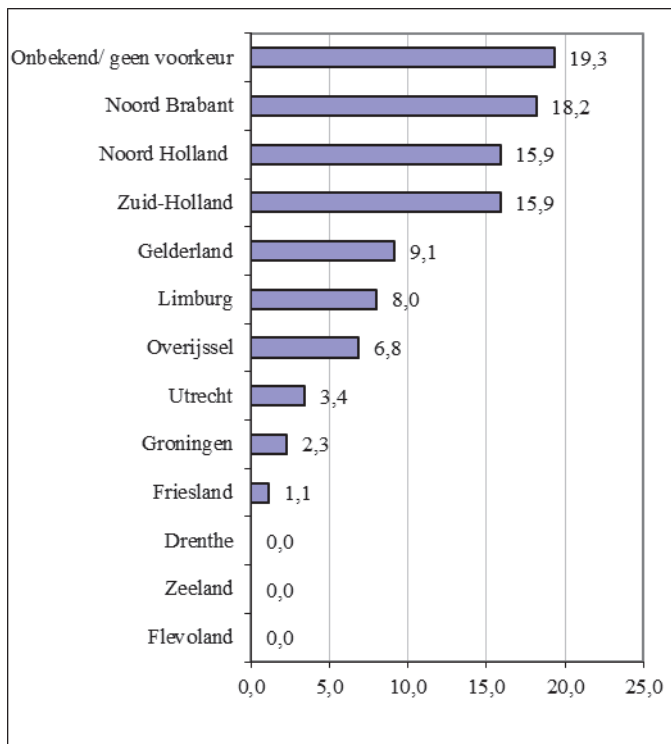
Wat de voorkeur voor het werken op het platteland of in de steden betreft, blijkt dat 36% naar een functie op het verstedelijkt platteland zoekt en 16% het liefst in één van de grote steden van ons land aan de slag wil gaan. Circa 7% heeft geen voorkeur (tabel 22).

Tabel 22: Gewenste urbanisatiegraad van afgestudeerde verloskundigen, op 1 januari 2012

	abs	%
-Platteland	5	5,7
-Verstedelijkt platteland	32	36,4
-Kleine steden	9	10,2
-Middelgrote steden	12	13,6
-Grote steden	14	15,9
-geen voorkeur	6	6,8
-onbekend	10	11,4
Totaal	88	100,0

Van alle provincies geniet de provincie Noord-Brabant de meeste voorkeur (figuur 6). De provincies Flevoland, Zeeland en Drenthe blijken het minst aantrekkelijk te zijn voor afgestudeerde verloskundigen die op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben. Circa 19% zegt geen voorkeur te hebben (of van hen is geen voorkeur bekend).

Figuur 6: Gewenste provincie¹ van praktijkzoekende verloskundigen, op 1 januari 2012

¹ Circa 19% van de praktijkzoekende verloskundigen heeft geen voorkeur uitgesproken of van hen is geen voorkeur bekend.

4. SAMENVATTING

- Nederland telt 2.692 werkzame verloskundigen (incl. waarneemsters). Van hen is 1,6% man.
- De meerderheid (51%) van de verloskundigen werkt in een eigen praktijk/maatschap. Ca. 28% werkt klinisch.
- In 2011 hebben 68 verloskundigen zich in een eigen praktijk/maatschap gevestigd en 6 zijn er in loondienst van een gezondheidscentra of een vergelijkbare instelling/stichting gaan werken; 75 verloskundigen hebben de praktijk neergelegd. Het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen is in 2011 met 1 afgenomen.
- Van degenen die zich in 2011 vestigden, is 74% begonnen in een groepspraktijk.
- Van de verloskundigen is 63% jonger dan 40 jaar en 8% 55 jaar of ouder.
- Van de eerstelijnsverloskundigen werkt 5% in een solo- en 14% in een duopraktijk. Van de verloskundigen die in een groepspraktijk werken (81%), is 30% in een praktijk met drie, 31% in een praktijk met vier en 39% in een praktijk met vijf of meer verloskundigen werkzaam.
- Van de verloskundigen werkt 54% parttime. Per week besteden zelfstandig gevestigde verloskundigen ca. 9,8 uur aan spreekuren en 51,6 uur aan beschikbaarheidsdiensten.
- Nederland telt 511 verloskundigenpraktijken. Hiervan is 16% een solo-, 22% een duo- en 61% een groepspraktijk.
- Het aantal vrouwen in de leeftijd van 15 t/m 39 jaar per eerstelijnsverloskundige bedraagt 1.586. De dichtheid is het laagst in de plattelandsgebieden (2.110), met name in de provincies Zeeland (2.383) en Groningen (1.941).
- In 2011 hebben 141 verloskundigen hun opleiding voltooid en hebben er 10 een gelijkstelling gekregen.
- Van de in 2011 afgestudeerden werkt 84% als verloskundige; 6% is werkzaam in een eigen praktijk/maatschap.
- Er zijn minimaal 89 afgestudeerde verloskundigen op zoek naar een (andere) baan binnen de verloskunde. Van hen wil 64% zich zelfstandig vestigen; 10% wil als waarneemster werken.

5. BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen.

Afgestudeerde verloskundige - Een verloskundige die de verloskundige opleiding (sinds 1986) heeft gevolgd en nog niet werkzaam is als verloskundige (en daartoe de plannen niet heeft opgegeven) óf alleen als waarneemster gewerkt heeft.

Gelijkstelling - Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen.

Zelfstandig gevestigde verloskundige - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een zorgverzekeraar en alleen of in een maatschap een praktijk uitoefent. Verloskundigen die in een gezondheidscentrum werkzaam zijn of een vergelijkbare instelling/stichting werken, worden eveneens hiertoe gerekend.

Eerstelijns verloskundige - Verloskundige met een eigen praktijk of werkzaam in een praktijk.

Klinisch werkzame verloskundige - Verloskundige in dienstverband van een ziekenhuis.

Verloskundige in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige - Verloskundige die op basis van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd bij (een maatschap van) (een) zelfstandig gevestigde verloskundige(n) werkzaam is.

Waarneemster - Verloskundige die op basis van een waarneemovereenkomst de opdracht tot waarneming van een (maatschap van) (een) zelfstandig gevestigde verloskundige(n) vervult.

Solopraktijk - Praktijk van één eerstelijnsverloskundige.

Duopraktijk - Praktijk van twee eerstelijnsverloskundigen.

Groepspraktijk - Praktijk van drie of meer eerstelijnsverloskundigen.

Vrouwen in de vruchtbare leeftijd - Vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar.

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

Niet-stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);

Weinig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);

Matig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);

Sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);

Zeer sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).